

Biskop Czeslaw Kozons prædiken på valfarten til Aasebakken søndag den 31. maj 2026 – Den allerhelligste Treenigheds fest

Læsninger: 2 Mos. 34,4b-6.8-9

2 Kor. 13,11-13

Joh. 3,16-18

I søndags fejrede vi pinse. Én af de kendteste tekster til denne fest er beretningen fra apostlenes gerninger om Helligåndens komme over disciplene. Ud over det spektakulære stærke åndepust og ildtungerne hører vi om, at disciplene kan tale, så alle de mange fremmede i Jerusalem tydeligt kan forstå hvad, der bliver sagt, og mange af dem kommer til tro på Jesus og bliver døbt.

Modstykket til denne hændelse med sprogmiraklet er én af læsningerne i vigiliemessen til pinse, som måske ikke er lige så præsent som beretningen fra apostlenes gerninger og heller ikke opfattes i relation til den, nemlig historien om Babelstårnet, hvor forskellige sprog bliver årsag til splittelse og ikke – som ved pinseunderet – et udtryk for en sund mangfoldighed, som sagtens kan blive en oplevelse af fællesskab.

Tidligere på ugen, i mandags, 2. pinsedag, blev pave Leos første rundskrivelse, "Magnifica humanitas," offentliggjort. Den er hurtigt blevet kendt som rundskrivelsen, der handler om kunstig intelligens. Det gør den også og endda ret så indgående, men også om meget mere og dybere. Allerede i den første sætning tager pave Leo udgangspunkt i hændelserne omkring Babelstårnet og et nyt Jerusalem, ganske vist ikke det Jerusalem, som Helligånden dalede ned i, men Jerusalem i det gamle testamente, der under Nehemias' ledelse skulle genopbygges efter jødernes babyloniske eksil. Pave Leo indleder: *"Menneskeheden, skabt i al sin storhed af Gud, står i dag over for et skelsættende valg: enten at opføre et nyt babelstårn eller at bygge en by, hvor Gud og menneskehed bor sammen."* Pave Leo mener, at mennesket har muligheden for at opbygge et samfund, der bygger på respekt for menneskets værdighed, retfærdighed og broderlighed, men også løber risikoen for at skabe en umenneskelig og mere uretfærdig verden.

Vi lever i en tid, og nogle af os har levet i meget af denne tid, hvor menneskelig snilde og opfindsomhed er accelereret, meget ofte til stor gavn for os mennesker med fremme af sundhed, velfærd og kulturelle oplevelser, men lige så ofte med fare for, at tekniske fremskridt kommer til at hensætte mange mennesker i fattigdom og elendighed, når tekniske frembringelser af nogle få bliver brugt til at skabe profit på bekostning af de menneskes velfærd eller teknikken bliver brugt på våben med stort ødelæggelsespotentiale. Alle disse resultater af menneskelig kunnen – både de positive og de negative – har ikke bare konsekvenser for enkeltpersoner og grupper af mennesker, men rækker også ved en etableret og hidtil accepteret orden, både i verdenssamfundet og i det, man med et pessimistisk syn kunne fristes til at kalde den sidste rest af sans for Guds rolle i menneskers liv.

Nu er vi ikke samlet for at rekapitulere pinsebegivenhederne og heller ikke for systematisk at gennemgå pave Leos rundskrivelse, som I alle dog opfordres til at læse grundigt,

da den også handler om andet og mere end kunstig intelligens, ikke mindst om katolsk sociallære. Vi er samlet for at fejre Den hellige Treenigheds fest og samtidigt fortsætte markeringen af ansgaråret, som vi så festligt indledte i januar.

Med fejringen af Den hellige Treenighed er vi ikke langt fra pinsen begivenheder, som jo definitivt åbenbarede den tredje person, Helligånden, for os, og meget af det, som pave Leo kommer ind på og vil fremme og genskabe, udspringer af den enighed og harmoni, som Treenigheden repræsenterer.

For mange, også kristne, står Treenigheden som noget teoretisk, højteologisk og derfor også noget, der er vanskeligt at forstå og forholde sig til. For de andre monoteistiske religioner er tanken om Treenigheden en absurditet og for nogle ligefrem gudsbespottende, fordi man mener, at Guds status som én og eneste Gud bliver undergravet af troen på Treenigheden.

Det forholder sig dog helt anderledes. Guds status som én og eneste Gud anfægtes ikke, tværtimod gør læren om Treenigheden ham mere relevant og så mærkeligt, det end måtte lyde, nemmere at relatere til for os mennesker. Vi har det jo med at bedømme billedet af os selv sådan, som vi helst vil forme vort liv, ikke mindst gennem relationer. Det er naturligvis ikke os, der opfinder Gud; men et sundt syn på os selv bliver bekræftet af Guds treenige væsen. Som mennesker er vi skabt i Guds billede. Det betyder, at vi kan gå i dialog med Gud, men også at vi afspejler det fællesskab, der ligger i hans væsen, og som betyder, at Gud altid har været og i sig selv er relation i det dybe og inderlige fællesskab mellem de tre personer. I første mosebog 1,27 læser vi: *"Gud skabte mennesket i sit billede, i Guds billede skabte han det, som mand og kvinde skabte han dem."* At være skabt som mand og kvinde, billedet på den tætteste mulighed for menneskeligt fællesskab, bliver nærmest fremstillet som det samme som at være skabt i Guds billede, fordi Gud selv rummer det intime fællesskab mellem de tre personer.

At være skabt af Gud betyder også, at vi - i hvert fald som kristne - klart erkender Guds suverænitæt. Pave Leo lægger som sin forgænger pave Benedikt afstand til den opfattelse, at *"det moderne menneske fejlagtigt er overbevist om, at man er det eneste ophav til sig selv, sit liv og samfundet."* Nogle tror også, *"at de kan konstruere virkeligheden og, at hvad som helst, der opfylder deres krav, svarer til, hvad der er sandt."* Pave Johannes Paul II bliver også citeret for at slå fast, at *"når én gang ideen om en universel sandhed om det gode, som er tilgængeligt for menneskelig fornuft, er gået tabt, forandres uundgåeligt også begrebet samvittighed."* (MH nr. 133). Hermed slås det fast, at der findes universelle, indiskutable sandheder.

I nogle afsnit i begyndelsen af rundskrivelsen (MH nr. 25) siger pave Leo noget, som umiddelbart kunne synes at modsige det lige sagte, nemlig: *"At forstå at sandhed er en gave, som skal deles, ikke en ejendom, som skal monopoliseres, befrier Kirken fra fristelsen til at søge former for nærvær baseret på magt."* Vi skal genopdage evangeliet som en sandhed, der forkyndes blidt og ikke påtvinges. Pave Leo citerer sig selv ved at sige, at *"Kirken ikke*

hævder at have et monopol på sandheden," fordi sandheden ikke er et territorium, der skal forsvares, men et gode, der skal deles."

Dette lyder måske skurrende i nogles ører, som en kapitulation over for tidsånden; men pave Leo siger ikke, at der er en masse sandheder, som er lige gode, og slet ikke menneskers selvdeklarerede sandheder. Andet Vatikankoncil siger i "Lumen gentium," at begrebet Kristi ene Kirke, "som er grundlagt og indrettet som et samfund i denne verden, konkret eksisterer i Den katolske Kirke, der er styret af Peters efterfølger og biskopperne i forening med ham, selv om flere elementer af helliggørelse og sandhed findes uden for dens rammer, elementer, der som Kristi Kirkes særegne gaver tilskynder til katolsk enhed." (Jf. LG nr. 8).

Denne enhed er udfordret på mange måder. Udfordringerne rækker lige fra nærmest total forkastelse af grundlæggende sandheder inden for tro og moral til kirkeintern monopolisering af, hvad der er "rigtigt katolsk." Umiddelbart udtrykker begge holdninger en interesse for Kirkens trivsel. De reformivrige er bekymrede for, at Kirken er for streng og traditionerne for ubøjelige, så Kirken efter deres mening er i fare for at miste relevans. Mere traditionelt indstillede er bekymrede for, at der bliver solgt ud af arvesølvet. I en nylig tale til medlemmer af Dikasteriet for Evangelisering sagde pave Leo også, at *det ikke er ved udvanding og blødgørelse af kravene, at man gør kristendommen tiltrækkende, men ved med ydmyghed og mod at vidne om 'vejen, sandheden og livet' at mange er blevet omvendt og helliggjort.* Samtidigt skal der også – uden at modsige det lige citerede – være rum for tålmodighed med dem, der ikke har samme tempo mod fuldkommenheden som andre, uden dog at sige, at det stadium, de befinder sig på, er det rigtige, når Gud kalder til større vækst i hellighed.

Uanset hvad, der forårsager ens bekymring for det kristne budskabs og Kirkens fremtid og relevans, skal man have tillid til Kristi løfter til hans Kirke, til Helligåndens nogle gange uforudsigelige, men altid sikre indgriben, til det øverste læreembedes tolkning af tidens tegn og til de retningslinjer og redskaber, som også Andet Vatikankoncil har givet os.

Babelstårnet står for menneskers arrogance og selvsikkerhed. Det Jerusalem, der skal genopbygges, synes svagt, men bliver mødt med tillid og fortrøstning. Kirken ligger ikke i ruiner og skal derfor ikke genopbygges; grundvolden, Kristus og apostlene, er der. Enhver bygning skal vedligeholdes, og Kirken af levende sten skal styrkes ved et autentisk vidnesbyrd, der bygger på levende tro, holdes oppe af et stærkt håb og drives af vilje til stadig omvendelse, ikke af frygt, men af begejstring for Kristi sag, ikke i længsel efter tidligere tiders storhed, men i tillid til, at Gud fortsat kan udrette store ting. Amen.

